

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstiones Canonicae De Decimis

Friderich, Melchior

Ingolstadii, 17010 [i.e. 1710]

Caput I. De Decimis in genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61677)

QUÆSTIONES CANONICÆ

DE
DECIMIS.

PARS I.

De Origine & Natura Decimarum.

CAPUT I.

De Decimis in genere.

QUÆSTIO I.

Quid sint Decimæ.

SUMMARIUM.

1. Decimarum & Tributorum praestandorum universalis ratio.	& explicata.
2. Generica Decimarum divisio.	7. Oppositionis solutio.
3. 4. 5. 6. Earum definitio tradita	8. Discrimen inter Decimas & Primitias.

DE Decimis agens S. Augustinus suosque ad eas fide bona ac integrè solvendas cohortans, illud Christi *Math. 22.* sapienter usurpat: *Reddite, quæ sunt Cesaris, Cesari; & quæ sunt Dei, Deo.* cum enim Deus sit supremus Dominus, Decimas

A

mas

mas sibi *in signum universalis Domini* reddi praecepit, ut loquitur Innocentius III. C. 26. & C. 33. h. t. Et cum omnia, quae possidemus, liberali Dei sinu effusa sint, idcirco, quod grati sumus misericordissimo Patri, non tantum vitulos labiorum nostrorum, sed & de rebus, quibus non alit, aliquid sibi offerri voluit. Non tamen, ut idem S. Augustin. *hom. 219. de temp.* ait, novem partes sibi sumpsit, decimam nobis relicta, sed *qui dignatus est totum dare, decimam à nobis dignatus est repetere, non sibi, sed nobis sine dubio profuturam.* Praeterea *hereditas ipsius sumus, & hereditas nostra est,* ait idem S. Doctor *ser. 35. de verb. Dom. c. 6. quia & colimus eum, & colit nos, quia si colimus eum, ut Deum nostrum, ille colit nos ut agrum suum.* unde de suo, quem, & fecit, & colit fundo, fructum exigit: quem, si reddamus; addit S. Doctor *parat horreum.* Quia verò Principes derivatam à summo rerum Domino potestatem habent, ut Divina Sapiencia per Salomonem *Proverb. 8.* & per utrumque Apostolorum Principem. *1. S. Pet. 2. & Rom. 13.* ait, suntque DEI in terris Vicarij, ut explicat Suar. *de LL. Lib. 3. c. 4. n. 5. & 6.* & Terrestres Dij, uti numinantur *Exod. 22. & 28. & Psal. 81. v. 6.* idcirco ipsi quoque partem bonorum à subditis jure exigunt; partim in signum Domini alti & potestatis Regiae; partim quia bona à Deo concessa tuentur, ac defendunt; partim quia sicut Nu-

minis Ministri sacri à Populo per Decimas alendi sunt, ita non minus ipsi, qui Dei Ministri suat in Regimine profano, debetur à subditis, unde vivat, ut decet Reipublicae capitaneus Duces: cum non minus de his, quam de illis valeat illud Apostoli *Hebr. 13. v. 17. Ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri.* Quibus ex capitibus idem Apostol. *Roman. 13. v. 5.* Tributi Principibus praestandi necessitatem deducit.

Hinc prima & summa divisio. 2. ne Decimae dividuntur in Ecclesiasticas & profanas, seu saeculares. Profanae sunt species quaedam tributi, de quo Samuel *1. Reg. c. 18. v. 15.* cum jus, quod sibi novus Israelitarum Rex usurpaturus esset, describeret, ait: *sed & segetes vestras, & vinearum redditus addecimabit, ut det Eunucho, & famulis suis.* Meminitque similis Tributi Aristoteles *2. Oeconom. Strabo lib. 15.* & complura exempla adducit Petr. Gregor. *Syntax. Jur. un. lib. 2. c. 20. n. 2.* & Gonzalez *in C. 7. de Decim. n. 4.* Extant quoque de varijs profanis Decimis *L. inter 2. C. de infirm. pœn. Calib. §. 1. in fin. Instit. de pœna temerè litigant. Novel. 112. c. 12.* Haec olim dicebantur *Dominica & Indominicata,* ut ait Franc. de Roye *Instit. Jur. Can. l. 2. c. 12.* Canon quoque ab Emphyteutis pendi solitas, olim *decima* dicebatur. Hinc factum esse existimat Zypæus *Not. Jur. Belg. l. 1. tit. de Episc. §. de Decim. ut praetextu harum*

hanc decimarum multæ terræ à decimarum solutione Ecclesijs faciendæ exemptæ fierent. Decimæ Ecclesiasticæ sunt, quæ Ecclesijs & Clero solvuntur. Ad has, non verò ad illas, referri debent, quas Laici quidem percipiunt; sed solum privilegio Ecclesiæ. Nam licet dicantur sæculares, solam tamen utilitatem, quodque temporale in ipsis est, Laici percipiunt, jure directo semper manente penes Ecclesiam. Unde licet à Laicis etiam in Laicos ordine successione, vel per contractus transeant, si in feudum perpetuum ijsdem sunt concessæ: si tamen possessor Laicus nihil de ipsis disponat, & hærede careat, redeunt ad Ecclesiam, & ubi ad hanc redierint, in Laicos, saltem in perpetuum, transferri denuò non possunt, nisi auctoritate summi Pontificis, ut infra dicemus. Unde sequitur, quod statum primævum & naturam semper retineant, neque penitus desinant esse Ecclesiasticæ; tametsi, quia à Laicis percipiuntur, passim dicantur Laicales, à spirituali titulo avulsæ, sæcularizata &c. Pari ratione non sæculares & profanæ, sed Ecclesiasticæ, sunt illæ, quas quandoque Pontifices de bonis Clericorum Principibus concesserunt, vel pro recuperanda Terra sancta, vel pro arcendis Hæreticis aut Saracenis. Quarum concessionum plura exempla affert Petr. Gregor. *loc. cit. à n. 3.* & aliqua hisce annis experti sumus. Verùm de Decimis merè profanis non est hîc locus agendi.

Assert. Decimæ sunt decima pars fructuum & lucrorum licitè quasitorum Ecclesiæ Ministris exsolvenda. Ita reipsa omnes, patetque bonam esse definitionem ex *can. 65. 16. q. 1. c. 14. 26. & 27. l. 1.*

Dicitur I. *Decima pars*: quia etsi Deus partem majorem, quàm decimam in alimenta suorum Ministrorum exigere potuisset, hanc tamen potiùs, quàm octavam, vel duodecimam, justis de causis, de quibus infra, modò petit.

Dicitur II. *Fructuum & lucrorum*. Quæ verba hîc strictè sumuntur; fructus nimirum pro eo, quod natura; lucrum pro illo, quod industria parit. Decimæ autem non solum debentur ex ijs, quæ natura vel sola, vel nostro studio adjuncta confert; sed ex illis quoque, quæ solertiâ & manu comparamus.

Dicitur III. *licitè quasitorum*: quæ enim injustè parta sunt, decimationem non patiuntur. Nam si rem injustè partam non facio meam, meum duntaxat est, eam restituere, & Domini, decimas inde solvere. Si meam feci, Ecclesia recusat, ex foedo quæstu quæstum facere: quod quomodo verum sit infra *p. 5. c. 1.* fusiùs explicabitur.

Dicitur IV. *Ecclesiæ Ministris*, Clericis videlicet, juxta illud, quod dixerat Deus Aaroni *Num. 18. v. 12. omnem medullam olei & vini, ac frumenti, quidquid offerunt Primitiarum Domino, dedi tibi.* Et quod Levitis *cit. C. 18. Num. v. 21. Filijs*

A 2 autem

autem Levi dedi omnes Decimas Israelis in possessionem pro ministerio, quo serviunt mihi in tabernaculo foederis.

7 Non obstat dictis, quod decimæ non solis Ecclesiæ Ministris, sed etiam Laicis, & nimium multis penduntur. Nam illi solum in definitione exprimendi erant, quibus jure, & ex sua origine debentur; non quibus per accidens duntaxat ex privilegio, vel qui iniquè eas detinent, uti haud dubiè in nostra Germania multi eas Laici nullo legitimo titulo usurpant, sed partim calamitosi illis temporibus, quibus illa vicinæque Provinciæ varijs Hæresibus inundatæ, bonæque Ecclesiarum direpta fuerunt; partim invalida alienatione per Rectores Ecclesiarum facta, eas occuparunt, rudibus præcipuè aliquot seculis, quibus dissipatio bonorum Ecclesiasticorum frequens erat, uti patet ex pluribus Pontificum constitutionibus, per quas identidem prohibebatur, ac irrita declarabatur. Non enim ullo modo credibile videtur, tot Decimas, quot sunt penes Laicos, legitime istem

ab Ecclesia fuisse concessas: partim, quia de paucis concessionibus (quæ tamen ipsæ ferè solum ad tempus, & pro aliquo necessitatis casu factæ sunt) exstant testimonia: partim, quia non constat de tot Principum ac Procerum meritis in Ecclesiam, ob quæ sola Decimæ Laicis concedi solent; maximè quod illi, quorum ardentius erat Religionis studium, ac propterea majus in Ecclesiam meritum, temporalia ferè non exigebant ab eadem, sed suâ ipsi largiebantur.

Ex dictis infertur discrimen, quod est inter Decimas, & Primitias. Decimæ enim sunt pars Decima fructuum & lucrorum Ministris Ecclesiæ solvenda; Primitiæ verò sunt primi fructus. Hæ immediatè offeruntur Deo; in gratiarum actionem pro frugibus terræ illæ immediatè solvuntur Ministris Ecclesiæ ad sustentationem tanquam stipendium pro Ministerio, quo serviunt altari, & fidei populo. Et quamvis, ut nunc Clero, ita olim etiam Levitis solutæ fuerint Decimæ: Primitiæ tamen, uti & primogenita, solis Sacerdotibus & Pontifici cedebant.

QUÆSTIO II

Quotuplex sit Decimæ.

SUMMARIUM.

9. Decimarum diversitas juxta diversitatem fructuum.
10. Quibusdam aliæ sunt Prædiales, aliæ Personales, aliæ Mixtæ.

11. Dividuntur adquatè in Reales & Personales.
12. Nulla est necessitas addendi Mixtas.

12. *Discrimen inter Reales & Personales.*

14. *Reales alia sunt Majores, Minores alia.*

15. *Minorum acceptio non est ubique eadem.*

16. *Decima quadam sunt Ordinaria, quadam Extraordinaria.*

17. *Ecclesiastica alia sunt Spirituales, alia Temporales.*

18. 19. 20. *In dubio censentur Ecclesiastica & Spirituales.*

Cum varia sint res, ex quarum fructibus solvitur Decima pars, Decimarum quoque varia discrimina esse necesse est: cum ipsarum diversitas non tam a personarum, quibus; quam ex rerum, ex quibus penduntur, varietate nascatur. Fructuum præcipue, quorum decima pars solvitur, natura hic spectatur. Fructus autem sunt triplicis generis. Primò Naturales, quos natura producit, nullà, aut modicà adjuta hominum industrià, uti sunt fetus animalium, lac, lana, poma, frivæ caduæ. Secundò Merè industriales, quos tantùm, aut potissimum, labor & industria hominis parit, uti sunt quæstus & lucra ex negotiatione, pecunijs ad censum datis, artificio, officio &c. Tertio Mixti, qui partim ex re, partim ex industria nascuntur, uti sunt frumentum, vinum; butyrum, caseus &c. Mixti fructus à non paucis Juris Consultis Industriales dicuntur: nam Prædiales distinguunt in Naturales & Industriales, ut notat Covarru. *L. 1. var. c. 3. n. 6.* cum Gloss. *in L. Divortio ff. soluto Matr.* non quod in prioribus nulla concurrat hominum industria, & in posterioribus nihil operetur natura: sed quia in posterioribus mul-

tum natura facit cum modico hominum labore; in his verò multà industrià opus est, ut illa adjuvetur. Unde fructus arborum vocant Naturales, segetum Industriales, ac oleum quoque inter industriales ponunt. Bartol. *in L. Ex diverso. C. de R. V.* Eadem est ratio de vino, ut indicatur *in L. ejus ff. de legat. 1.* Quo modo etiam lac, lana, & animalium foetus inter fructus Industriales numerantur à Bartol. *L. 2. & Bald. in L. ancilla L. de furt. ac Panor. in C. Gravis de restit. spoliat.*

Cum ergo fructuum sint tria genera, pariter tria Decimarum genera erunt. Primò Prædiales, quæ de fructibus ex prædio sive è terra provenientes solvuntur. Secundò Personales, quæ ex lucro, per quamcunque licitam hominis actionem, puta, per negotiationem, artificium acquisito præstantur. Tertio Mixtæ. Ita cas dividunt Hostiens. *in summa h. t. §. 1. Sylvest. & Angel. V. Decima. Azor. p. 1. l. 7. c. 34. q. 3. Monet. de Decim. c. 3. v. 9. Fagundes lib. 1. c. 2. n. 1. Rebuffus: tr. de Decim. c. 3. q. 3. n. 29. & 30. Tyndar. eod. tract. q. 1. n. 4. Gonzal. in C. 7. h. t. n. 4. Gilcken. ad Auth. quas notiones. C. de S. S. Eccles. à n. 3. Duaren. de S. Eccl. ad 3. *Distin.**

Ministr. Benef. lib. 7. c. 1. Hun. Encyclop. p. 5. t. 2. c. 1. n. 14. alijque plurimi. Verum hoc tertium divisionis membrum ceaseo redundare, & involvi in primo. Itaque sit

II Assert. I. Decimæ adæquatè dividuntur in *Reales & Personales*. Ita Suar. *Tom. 1. de Relig. lib. 1. c. 9. n. 4.* August. Barbol. *de Offic. Paroch. c. 28. §. 3. n. 9.* alijque communiter teste Navarr. *Cons. 1. de Decimis num. 8.* præsertim RR. *Reales* dicimus, quæ solvuntur ex fructibus, quos natura profert, vel bonitate ferè spontanea, & industriâ hominum non provocata, vel hæc adjuta. Quales sunt Decimæ frumenti, vini, olei, olerum, pomorum, leguminum, foeni, lini, cannabis, nec non foëtus, aliorumque fructuum, quos proferunt animalia, aut quæ ex his fructibus fiunt, ut lactis, lanæ, ovorum, mellis, butyri, casei, &c. Hæ plerumque dicuntur *Prædiales*, eò quòd ex solo & prædio proveniunt. *Personales* sunt, quæ percipiuntur ex lucris, seu commodis, quæ præcipuè, ac immediatè suo labori, industriæ, arti, ac ingenio, debet persona; uti sunt lucra ex artefactis & negotiatione, salaria ratione officij aut dignitatis, merces locatæ operæ, stipendia militiæ, spolia ex hostibus, præda ex venatione, aucupio, piscatu &c.

12 Quòd nulla sit necessitas addendi tertium genus *Mixtarum*, sed quòd hæc sub primo *Realium*, seu *Prædialium* comprehendantur, sumitur lex *L. 28. ff. de usur.* ubi Jctus: in

pecudum fructu etiam factus est, sicut & lac, & pilus, & lana. Itaque agni & hædi & vituli statim pleno jure sunt bona fidei possessoris & fructuarij, sicut alij fructus fundi bonæ fidei possessi. Censendi igitur sunt tales fructus esse verè naturales, non industriales. II. Quia *C. 20. h. t.* tantum fit mentio *Personarium*, & *Prædialium*, nullibi *Mixtarum*.

III. Quia etsi ad fructus animalium multum conferat industria humana, potissimum tamen tribuit benignitas ac solertia naturæ. Unde quamvis ad frumentum, vinum, ac legumina plurimum laboris, ac industriæ humanæ requiratur, (qua de causa à Juris-Consultis inter fructus in industriales numerantur, ut diximus) longèque plus, quàm ad poma arborum, & ad foenum; nihilominus non dicuntur Decimæ Mixtæ, sed absolutè ad prædiales referuntur. Ergo ad has pariter referendæ sunt Decimæ animalium. Aliàs si partim prædiales, partim personales censendæ forent, quia cum natura in his fructibus producendis multum laborat humana industria, pauci forent fructus, & Decimæ prædiales, sed sola ferè poma, ac foenum. IV. Quia ipsi adversarij extra præsentem controversiam Decimas mixtas accensent Prædialibus, & reverà inter has computandæ sunt, ut benè notat Marta *de Jurisdic. p. 2. c. 43. n. 36.* Nam sicut Decimæ frumenti solvendæ sunt non illi Parochiæ, in qua Dominus fundi habitat; sed illi, in qua est

est fundus, ita pariter decimus foetus solvendus est ibi, ubi pascua sunt, & foetura pecoris, non ubi ejus Dominus. Et sicut non deductis expensis decimæ prædiales solvuntur, ita pariter illæ, quas dicunt Mixtas. Igitur naturam participant Prædialium, non Personalium; cum hæc solvantur deductis expensis, & ibi, ubi habitat, qui lucrum fecit.

13 Cæterum accuratè perquirere, quid intersit inter Decimas Reales ac Personales, propter diversas earum proprietates & effectus magnopere necessarium est. Nam I. Reales debentur expensis non deductis. II. Debentur etiam ab Infidelibus, v.g. à Judæis ex prædijs & animalibus, intra fines Catholicæ Parochiæ sitis. III. Majores (de quibus mox agemus) debentur ubique, IV. Debentur Reales illi Parochiæ, intra cujus fines proveniunt fructus. E contrario Personales non debentur, nisi deductis expensis. Nec ab Infidelibus. Nec ubique, sed ferè nullibi locorum. Nec in Parochia, intra cujus fines lucrum provenit, sed ubi habitat is, qui percipit: quas differentias infra explicabimus.

14 Assert. II. Decimæ Reales aliæ sunt Majores, Minores aliæ. Ita Innoc. III. in C. 30. h. t. estque ista distinctio passim usu recepta, præsertim in nostra Germânia, ubi sæpe Episcopo, Principi, Monasterio &c. Decimæ Majores solvuntur, Minores Parocho vel Vicario. Majores sunt, quæ penduntur ex frumento, vino, oleo &c. Mi-

nores ex animalibus, foeno, olivibus, pomis arborum, lino, castane, rapis, naps, cepis, milio, variisque leguminibus, ut fabis, pisis, ciceribus, lentibus, lupinis &c.

15 Quemadmodum verò universim quoad decimas multum possunt consuetudo, & peculiarium locorum statuta, ut infra dicetur: ita id maxime verum est quo ad fructus, utpote quorum aliqui hinc ad majores, alibi ad minores decimas referuntur. In Statutis Bavaricis Tit. 28. art. 12. fructus decimis obnoxij, haud dubiè juxta antiquam consuetudinem, sic distribuuntur: Zu dem kleinen Zehent gehören Kraut / Rieben / Flay / Hauff / Breim / und dergleichen geringe Frücht / auch der Obst / und Blut Zehent; aber Arbeits / Hädelpreun / Bonnen / und Linsen / sollè zu dem Getraid / als zu dem grossen Zehent gerechnet werden / es wäre dann an einem oder anderem Orth ein anderes / wie recht ist / herkommen / soll es dabey bleiben.

16 Assert. III. Decimæ aliæ sunt Ordinariæ, quæ videlicet statis temporibus, & stabiliter ex fructibus prædiorum, ac lucris personæ solvuntur. Aliæ Extraordinariæ, extra ordinem & in certis quibusdam casibus à SS. Pontifice imponuntur. Tales erant, de quibus agitur Clement. 2. h. t. & Extravag. un. cod. Tales item, quas summi Pontifices ex bonis Ecclesiasticis pro subsidio Terræ sanctæ, aut in bellum sacrum contra Saracenos, Franciæ aliisque Regibus frequenter concesserunt, ut dixi

n. 2. & multa huiusmodi concessio-
num exempla afferunt Petr. Greg.
Syntag. Jur. lib. 2. C. 20. à n. 3. &
Roufel. lib. 3. Histor. Jurisd. Pontif.
c. 2. Esse penes SS. Pontificem hanc
potestatem à Clericis hæc exigendi ex-
tra dubium est, & patebit ex dicendis.

17 Assert. IV. Ecclesiasticæ Decimæ
aliæ sunt Spirituales, aliæ Tempora-
les. Spirituales sunt, quæ penes Ec-
clesiam sunt, sicque titulo spiritali
connexæ. Temporales, quæ à Sede
Pontificia, vel ante Concilium Late-
ranense Anno 1179. celebratum
etiam ab Episcopis in feudum, etiam
perpetuum, laicis concedebantur;
unde passim Decimæ Sæculares & Lai-
cales nominantur. Sunt istæ nihilo-
minus Ecclesiasticæ: quia, quando
Laicis conceduntur decimæ, sola
utilitas conceditur, manetque Jus di-
rectum semper penes Ecclesiam, &
idcirco, ut dixi supra n. 2. si rever-
tantur ad Ecclesiam, redeunt pariter
ad primævum statum, & naturam, ne-
que tanquam laicales liberè denuò
in laicos alienari in perpetuum pos-
sunt; possunt verò ab Ecclesia vindicari,
si Laicus eas vacantes sine legiti-
mo hærede reliquerit, aut crimen
confiscatione dignum commiserit,
ut rectè monet Engl *h. t. §. 2. n. 19.*
Hinc aliqui illas, quas dixi Spiritu-
ales, vocant omnino Spirituales,
seu strictè Ecclesiasticas; has verò
dicunt laicales aliquo modo, seu mi-
nus strictè Ecclesiasticas. Plurimi
alij supponunt, has Decimas tempo-
rales esse verè Ecclesiasticas, & non

malè allatam modò divisionem om-
nino omittunt, quia videlicet non est
de natura Decimarum, sed merè per-
accidens, esse penes laicos earum uti-
litate.

Notandum hic porro est, quales
in dubio censendæ sint Decimæ. Ec-
primò quidem dubitari potest, an ali-
qua Decima secundum suam origi-
nem, & jus radicale sit profana, an
sacra. v. g. si Princeps ex aliqua re
decimas percipiat, & dubitetur, an
tributi nomine fuerint impostæ ab
anteecessoribus, sicque semper & in
ipso ortu fuerint profanæ, an verò
eidem ab Ecclesia concessæ? Secun-
dò dubitatur frequenter, utrum De-
cimæ Ecclesiasticæ manserint spiri-
tuales, quales naturà suà sunt; an
verò à titulo spiritali separatae laicis
sint concessæ?

In secundo casu videtur omnino
certum esse, quòd præsumendum sit,
non fuisse separatas à titulo suo spi-
rituali, sed esse etiamnum purè Ec-
clesiasticas, & Spirituales. Ita Baldus
lib. 1. cons. 419. aliique communissi-
mè, estque frequenter ita iudicatum
in Rota Romana, teste Card. de Lu-
ca *disc. 6. de Decim. n. 16.* Ratio est:
quia talis mutatio & alienatio Deci-
marum in Laicos est facti, estque Pri-
vilegium; factum autem non præsu-
mitur, sed probari debet, *L. in bello §.*
Facte ff. de capt. & postlim. l. 1. C. de
Probat. l. asseveratio C. de non num.
pecun. Privilegium quoque non
præsumitur. Decius & DD. *in C. Cor-*
rò de Privileg. quia est quid facti. Ec-
sicut

sicut res, quæ erat, præsumitur adhuc esse, ita præsumitur esse, qualis fuit, C. 6. & C. 9. de Præsumpt. L. si quis ex argentarijs. §. an & heredi ff. de Edendo. L. testium. C. de testib.

In primo quoque casu præsumptio est pro Decima Ecclesiastica, ut benè tradunt Layman. lib. 4. Theol.

Mor. 21. 6. c. 1. in fin. Pirrhing h. t. n. 5. alijque. Ratio est: quia comunis lex & consuetudo Ecclesiæ semper fuit, ut ex prædijs clero penderentur Decimæ, ergo si ex aliqua re non Ecclesia, sed Princeps laicus, decimas percipit, censendum est, quòd in hunc ab illa fuerint translata.

CAPUT II.

De Jure, quo statuta sunt Decimæ.

QUÆSTIO I.

An sint statuta Jure Naturæ?

SUMMARIUM.

21. *Causa efficiens Decimarum Remota & Proxima.*

22. 23. 24. *Videntur deberi Jure Naturæ.*

25. *Non debentur hoc Jure formaliter sumpta, & ut sunt hac pars*

determinata.

26. 27. 28. *Solutio oppositorum.*

29. 30. *Debentur Jure Naturæ, quantum sunt necessaria ad sustentationem Ministrorum Ecclesiæ.*

31. *Et Jure Divino etiam positivo.*

21 **E**Xplicatâ, quantum satis est, naturâ & causis intrinsicis Decimarum, exprimenda nunc est causa efficiens tam Remota, quàm Proxima. Proxima sunt illi, qui eas solvunt. Remota est lex obligans ad solvendas. Hæc utrùm sit Humana tantùm, an verò Divina vel Naturalis, sciri multùm interest: nam si est una ex posterioribus, nec consuetudo contraria, nec præscriptio ipsi prævalebit; uti nec Privilegium. His autem omnibus tolli potest, si dunta-

xat humana est. Loquimur autem de Decima parte fructuum, seu de Decimis, ut vocant, formaliter sumptis; non de illa parte seu quota, quæ necessaria præcisè est ad alendos Ecclesiæ Ministros, quam non pauci vocant Decimam materialiter spectatam, vel Decimam sustentationis.

Sunt, quæ suadeant, jure Naturæ deberi. Nam I. in statu Naturæ Abraham de omnibus spolijs, quæ tulerat de quinque Regibus à se devi-

B

dis,